

ارائه الگوی سلسله مراتبی سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی در بانک‌های دولتی ایران

مجتبی مرادپور^۱، عباسعلی پورآقاچان^{۲*}، محمد مهدی عباسیان فریدونی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران.

۲. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران.

۳. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۳

Provide a Hierarchical Model for Measuring the Performance of Financial Accelerators in State-Owned Banks of Iran

Mojtaba Moradpour¹, Abbasali Poraghajan^{2*}, Mohammadmehdi Abbasianferedoni³

1. Ph.D. Student, Department of Accounting, Faculty of Humanities, Ghaemshahr Branch, Islamic Azad University, Ghaemshahr, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Humanities, Ghaemshahr Branch, Islamic Azad University, Ghaemshahr, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Humanities, Ghaemshahr Branch, Islamic Azad University, Ghaemshahr, Iran.

Received: 2021/05/13

Accepted: 2022/02/02

Abstract

Subject and Purpose of the Article: Financial accelerators and their performance have always been one of the most important issues in organizations and companies.

Research Method: This mixed research (qualitative-quantitative) was conducted with the aim of providing a hierarchical model for measuring the performance of financial accelerators for Iranian state-owned banks. 21 categories of the desired model were extracted in the qualitative part using interviews with 19 experts, and in the quantitative part, the relationship between the categories was determined to achieve the model by relying on interpretive structural modeling (ISM).

Research Findings: were a five-level model that the most influential categories of this model were in the fifth level of company boom and bust and asymmetric information and the categories of market constraints, financial cost situation, financing mechanism, financial performance forecast, short-term interest rate, friction Finance, net worth changes, insurance costs and credit channels in the first level of this model were the most influential variables of this model, other categories are also of the interface type.

Conclusion, Originality and its Contribution to the Knowledge: Governmental banks play an important role in the country's economy. Given the structure of state-owned banks in Iran, this research model can help improve the performance of these banks through financial accelerators.

Keywords: Optimization, Financial Accelerator, Financial Shock.

JEL Classification: G19, G1, G

چکیده

موضوع و هدف مقاله: شتاب‌دهنده‌های مالی و عملکرد آنها همواره یکی از مسائل بسیار مهم در سازمان‌ها و شرکت‌ها بوده است. این پژوهش آمیخته (کیفی-کمی) است، با هدف ارائه الگوی سلسله مراتبی برای سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی برای بانک‌های دولتی ایران انجام شد.

روش پژوهش: استخراج ۲۱ مقوله الگوی موردنظر در بخش کیفی و با استفاده از مصاحبه با ۱۹ خبره پژوهشگر انجام و در بخش کمی نیز تعیین ارتباط میان مقوله‌ها برای دستیابی به مدل با اتکا به روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM) انجام شد.

یافته‌های پژوهش: الگوی پنج سطحی بود که تأثیرگذارترین مقوله‌های این الگو در سطح پنجم رونق و رکود شرکت و داده‌های نامتقارن بودند و مقوله‌های محدودیت‌های بازار، وضعیت هزینه‌های مالی، سازوکار تأمین مالی، پیش‌بینی عملکرد مالی، نرخ بهره کوتاه‌مدت، اصطکاک مالی، تغییرهای ارزش خالص، هزینه‌های بیمه و کانال‌های اعتباری در سطح اول این مدل تأثیرپذیرترین متغیرهای این الگو بودند، سایر مقوله‌ها نیز از نوع رابط هستند.

نتیجه گیری، اصالت و افزوده آن به دانش: بانک‌های دولتی در اقتصاد کشور نقش مهمی دارند. با توجه به ساختار بانک‌های دولتی در ایران الگوی این پژوهش می‌تواند به بهبود عملکرد این بانک‌ها از طریق شتاب‌دهنده‌های مالی کمک شایانی کند.

کلمات کلیدی: بهینه‌سازی، شتاب‌دهنده مالی، شوک مالی.

طبقه‌بندی موضوعی: G, G1, G19

*. Corresponding Author: Abbasali Poraghajan

E-mail: Abbas_acc46@yahoo.com

* نویسنده مسئول: عباسعلی پورآقاچان

Doi: 10.30473/GAA.2022.59091.1484

مقدمه

سرمایه‌گذاران باید بکوشند پس‌اندازهای خود را درجایی سرمایه‌گذاری کنند که بیش‌ترین بازده را داشته باشد (عاملی و رضائی، ۱۳۹۴). در این میان این شتاب‌دهنده‌های مالی هستند که بر همه این عوامل تأثیرگذار هستند و می‌توانند عملکرد سازوکار بازار سرمایه را تحت تأثیر خود قرار دهند (پانکرزی و همکاران، ۲۰۱۶^۴). موارد متعددی به ظهور شتاب‌دهنده‌های مالی کمک کرده‌اند که از جمله آنها می‌توان به نبود تقارن داده‌ها اشاره کرد. بسیاری از تصمیم‌های سرمایه‌گذاری با توجه به میزان احتمال نبود تقارن داده‌ها گرفته می‌شوند. نبود تقارن داده‌ها را می‌توان حالتی تعریف کرد که در آن یک طرف مبادله داده‌های بیشتری در اختیار دارد. یکی از اثرات مهم وجود داده‌های نامتقارن اخلاقی در عملکرد درست بازارهای مالی است. چراکه سطح نامتقارن بودن داده‌ها در بازار به‌طور مستقیم قابل‌مشاهده نیست (طالبو و رحمانی، ۱۳۹۶). نبود تقارن داده‌ها پدیده‌ای منفی است و زمانی به وجود می‌آید، که یک‌طرف از قرارداد یا معامله از داده‌های بیشتری آگاهی داشته باشد، به شرط اینکه از آن داده‌ها به‌طور مؤثر در هنگام برقراری ارتباط با طرف دیگر استفاده کند (مکیان و رئیسی، ۱۳۹۳). از سویی دیگر، ایجاد و پایداری فعالیت‌های تولیدی نیازمند تهیه منابع مالی و وجوه نقد موردنیاز است و در این راستا شرکت‌ها ناگزیر به استفاده از ساختارهای تأمین مالی هستند. از این حیث استفاده از روش‌های تأمین مالی داخلی و خارجی با توجه به اثرات خاص خود بر بازدهی واقعی شرکت‌ها و در نهایت افزایش ثروت سهامداران می‌تواند مدنظر قرار گیرد. از نگرانی‌های بنگاه‌های اقتصادی در جهان، تأمین منابع مطلوب مالی است. هر نوع فعالیت نیاز به منابع مالی دارد. از این رو، منابع مالی را به شریان حیاتی بنگاه‌های اقتصادی و سازمان‌های کوچک و بزرگ تشبیه کرده‌اند. در حقیقت، هدف اصلی از هر نوع فعالیت اقتصادی سودآوری است و کسب سود بدون وجود منابع مالی امکان‌پذیر نیست. بدون شک ایجاد نوسان یا شوک در بخش تأمین مالی به بروز مشکلاتی جدی می‌انجامد (باقری و همکاران، ۱۳۹۷). پیامدهای شتاب‌دهنده‌های مالی^۵ همراه با نوسان سرمایه‌گذاری، آن‌طور که باید و در مدل‌های کسب‌وکار کنونی، موردتوجه قرار نگرفته است. بنابراین، دلایل بسیار مهمی وجود دارد که سرمایه‌گذاری باوجود شتاب‌دهنده‌های مالی را توجیه می‌کند (هاسن، ۲۰۱۸^۶). درواقع، اثر شتاب‌دهنده مالی به این صورت است که، تغییر در فعالیت اقتصاد در سطح کلان سبب تغییر در ثروت خالص بنگاه‌های اقتصادی، به دلیل وجود

این نظریه که شرایط مالی ممکن است اثر شوک‌ها برای اقتصاد را تقویت و منتشر کنند، در متون قدیمی، کار فیشر (۱۹۳۳) و گارلی و شاو (۱۹۵۵) نیز یافت می‌شوند. اما مدت‌ها بود که این موضوع توسط متخصص‌های اقتصاد کلان به دلیل اثر قضیه نبود ارتباط ساختار سرمایه مودیگیلیانی و میلر (۱۹۵۸) نادیده گرفته می‌شد، تا اینکه که بتازگی این موضوع تحت عنوان شتاب‌دهنده مالی پدیدار شده است (آنتونیو و کاوالکانتی^۱، ۲۰۱۰). پژوهش‌ها نشان داده است که تحولات درون‌زا در بازارهای مالی می‌توانند تا حد زیادی تأثیر شوک‌های کاهش درآمد را از طریق محیط اقتصادی، تقویت کند. این سازوکار تقویت‌کننده را «شتاب‌دهنده مالی» می‌نامند. ایده کلیدی شتاب‌دهنده مالی در حقیقت نشان‌دهنده این مفهوم است که شوک اقتصادی وارد به ارزش خالص شرکت‌ها، برافزایش وضعیت اعتبار آنها تأثیر دارد (آلمیدیا و همکاران، ۲۰۱۶^۲). تئوری شتاب‌دهنده مالی رابطه متقابل میان دسترسی به اعتبار و سرمایه‌گذاری ثابت را نشان می‌دهد که به تقویت نوسانهای چرخه‌ای کمک می‌کند. البته این موضوع با شفافیت در تعیین قیمت سهام و نوسان‌های اعتباری انجام می‌شود. دیدگاه‌های بسیاری وجود دارد که تا حد زیادی رابطه میان اعتبار و نوسان‌های کلان اقتصادی را پشتیبانی کرده است. علاوه بر این، سازوکارهای شتاب‌دهنده مالی در مدل‌های به‌اصطلاح جدید کینزی نیز تا حدی اجرا شده است. اکنون که بیشترین تحول‌های مهم آینده مربوط به قیمت سهام بین‌المللی در چرخه تجاری تخمین زده شده است. بر همین اساس، ارائه الگوهای شتاب‌دهنده مالی مناسب چرخه‌های اقتصادی را به‌طور قابل‌توجهی تقویت می‌کند. مطالعه‌های ویژه مالی به‌وضوح نشان می‌دهد که شتاب‌دهنده مالی در انتشار شوک‌های مالی شدید نقش مهمی دارد (بندیکتوا و هامرسلند، ۲۰۲۰^۳). از طرفی، ضرورت سرمایه‌گذاری برای رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری انکارناپذیر است. برای فراهم ساختن وجوه موردنیاز، منابعی برای تأمین سرمایه لازم خواهد بود. بهترین منبع برای تأمین سرمایه، پس‌اندازهای مردم است. هدایت صحیح و درست وجوه سرگردان به سمت سرمایه‌گذاری‌های مولد، افزایش تولیدها و رشد ناخالص ملی، ایجاد اشتغال و افزایش درآمد سرانه و در نهایت رفاه عمومی را در پی خواهد داشت. پس باید یک سازوکار قوی، این پس‌اندازها را به‌سوی بخش‌های تولیدی سوق دهد و نیاز مالی آن‌ها را فراهم کند. از لحاظ عرضه سرمایه نیز

4. Pancrazi
5. Financial Accelerator
6. Hansen

1. Antonio & Cavalcanti
2. Almeida
3. Benedictowa & Hammersland

بانک‌های خصوصی کاهش یافته است. بنابراین، بانک‌های دولتی در پی حداکثر کردن نتایج از منابع محدود خود بوده و سعی بر آن دارند که از شوک‌های مالی و اقتصادی یا دور بمانند یا اثرات آنها را به حداقل ممکن برسانند. از این رو نقش نظام بانکی کشور در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی در جهت تجهیز منابع و تأمین مالی برای اجرای پروژه‌ها، تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، اعطای وام‌های رهنی و رفع نیازهای اساسی جمعیت و نیز جلوگیری از ژرفایش روند کاهش فعالیت‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاری و اشتغال آن‌چنان پراهمیت است که حفظ و بهبود سامانه مالی بانک‌ها را لازم است از جمله اولویت‌های اول سیاست‌گذاری اقتصادی در اقتصاد ملی کشورها به حساب آورد (کوچکی و همکاران، ۱۳۹۸). در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه خدمات مالی به‌عنوان ستون اصلی اقتصاد توسعه‌گرا است. به عبارتی وجود واسطه‌گری مالی متنوع، امکان رشد و توسعه اقتصادی را فراهم می‌کند.

در اغلب کشورها، نظیر ایران، ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه آن توسط دولت انجام می‌شود و تأمین مالی این پروژه‌ها نیز بر عهده دولت و از طریق بانک‌ها است (رستم زاده و نصیرآبادی، ۱۳۹۵). به همین دلیل این پژوهش به دنبال ارائه الگوی سلسله‌مراتبی سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی در شبکه بانک‌های دولتی ایران است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

قبل از بحران مالی و پس از آن شتاب‌دهنده مالی به‌صورت تجربی آزمایش شده است و نقش آن در بحران مالی و در ایالات متحده، ترکیه و اتحادیه اروپا نیز تأیید شده است. البته، توافق کلی وجود دارد که شتاب‌دهنده مالی نیز ممکن است بعد از یک بحران مالی وجود نداشته باشند. شتاب‌دهنده مالی را می‌توان به‌عنوان سازوکاری توصیف کرد که در آن اثر زمانی تأثیر تکانه‌های به نسبت کوچک، می‌تواند به نوسان مداوم کشیده شود. این به دلیل نقش درون‌زا بودن آن در حاشیه بازارهای مالی و اعتباری است. این مفهوم سازوکار ارزش خالص را تحلیل می‌کند که در هزینه‌های شرکت‌ها تأثیر دارد. نکته دارای اهمیت آن است که این سازوکار آشوب و شوک کمابیش کم مالی می‌تواند به یک شوک مداوم در اقتصاد کشیده شود. البته، عملکرد شتاب‌دهنده مالی پس از بحران مالی قابل تغییر است. به‌طور معمول، مطالعه‌های اقتصادی‌سنجی اثرات شتاب‌دهنده مالی، پویایی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها را تحلیل می‌کند (جاستینیانو و همکاران، ۲۰۱۸). در رابطه با

همبستگی مثبت میان این دو متغیر (برای مثال سازگاری چرخه‌ای بودن سود و قیمت دارایی‌ها)، می‌شود. اختلال‌های اقتصادی می‌تواند از طریق سازوکار شتاب‌دهنده مالی گسترش و انتشار یابد (اسکندری و همکاران، ۱۳۹۷). مسئله مهم این است که اثرات شتاب‌دهنده مالی پس از بحران مالی قابل تغییر است. مهم‌ترین اثرات آن‌هم تأثیر کمبود نقدینگی و تغییر در کیفیت دارایی شرکت‌ها بود (باکوا، ۲۰۱۸). همچنین پول، منابع مالی و نقدینگی از جمله عناصر بسیار مهم در اقتصاد کشورها هستند که تحت تأثیر سیاست‌ها و شرایط مختلف بر اقتصاد تأثیر گذاشته و از آن تأثیر می‌پذیرند. بخش قابل توجهی از منابع پولی از طریق بانک‌ها و در قبال ارائه خدمات بانکی وارد چرخه اقتصاد می‌شود. به عبارتی بانک‌ها با جذب منابع پولی در قالب سپرده از یک سو و تزریق منابع پولی به اقتصاد از طریق ارائه تسهیلات از سوی دیگر در سیستم اقتصادی وارد می‌شوند و به‌طور طبیعی در معرض نوسان‌ها و بحران‌های اقتصادی نیز قرار می‌گیرند (بولو و اعرابی، ۱۳۹۸). بانک‌ها اصلی‌ترین تأمین‌کننده منابع مالی بخش‌های مختلف اقتصاد نظیر صنعت، کشاورزی و خدمات محسوب می‌شوند. بانک‌ها با در اختیار داشتن بخش عمده‌ای از وجوه در گردش جامعه، نقش بسیار حساس و مهمی را در نظام اقتصادی ایفا نموده و در تنظیم مناسبات اقتصادی جامعه تأثیر بسزایی دارند (صادقی عسکری و همکاران، ۱۳۹۸). بانک‌ها در عرصه تحولات تجاری برای ایجاد تحولات ساختاری در نظام‌های دریافت و پرداخت پول و ایجاد تسهیلات در روند خدمات‌رسانی به مشتری توجه جدی را مبدول داشته‌اند (صالح نژاد و همکاران، ۱۳۹۳). اقتصاددان‌ها آن را یکی عوامل مهم توسعه و رشد اقتصادی را سرمایه‌گذاری مولد می‌دانند. برای نتیجه بخش بودن این امر نیاز به منابع مالی و پولی و نیز تجهیز و هدایت این منابع در جهت فرآیند توسعه اقتصادی است که در این میان نقش بانک‌ها مهم و تعیین‌کننده است (صحت و همکاران، ۱۳۹۵). همچنین این نکته را نباید فراموش کرد که صنعت بانکداری یکی از مهم‌ترین بخش‌های هر اقتصادی محسوب می‌شود، زیرا بانک‌ها به‌عنوان واسطه منابع پولی در کنار بورس و بیمه از ارکان اصلی بازارهای مالی شمرده می‌شوند. بانکداری در اقتصاد ایران از اهمیت بیشتری برخوردار است. زیرا به دلیل توسعه نیافتن بازار سرمایه در حد لازم، در عمل این بانک‌ها هستند که عهده‌دار تأمین مالی بلندمدت نیز هستند (دلخواه و همکاران، ۱۳۹۰).

آنچه اهمیت و ضرورت این پژوهش را دوجندان می‌کند اینکه، عملکرد بانک‌های دولتی طی پنج سال گذشته نسبت به

این پژوهش‌ها گسترش یافت. به طوری که سیمون گلکریست^۴ (۲۰۰۳) در مقاله‌ای در دانشگاه بوستون آمریکا اهمیت شتاب‌دهنده‌های مالی در بازارهای مالی را توضیح داد. وی اعتقاد داشت که اثرات شتاب‌دهنده‌های مالی در سطوح مختلف این بازارها متفاوت است. او معتقد بود که به هیچ وجه نمی‌توان شتاب‌دهنده‌های مالی و اثرات آنها را نادیده گرفت. الزام وجود معادله‌ها برای بررسی اثرات شتاب‌دهنده‌های مالی و به دست آوردن این معادله‌های ریاضیاتی نیز از نتایج پژوهش‌های گلکریست بود. کریستین و دیب^۵ (۲۰۰۸) به بررسی اثرات شتاب‌دهنده‌های مالی در مدل‌های نیو کینزین‌ها پرداختند. آنها در این مقاله پژوهشی نشان دادند که مدل‌های کینزی بدون یک شتاب‌دهنده مالی به صورت آماری رد می‌شود و وجود شتاب‌دهنده مالی تقویت می‌شود و این در واقع اثرات شوک‌های تقاضا برای سرمایه‌گذاری را تبلیغ می‌کند، اما باعث کاهش شوک‌های عرضه می‌شود. از نتایج دیگر این پژوهش این بود که اهمیت شتاب‌دهنده مالی برای نوسان‌های تولید کمابیش جزئی است. مفاهیم و چالش‌های مربوط به شتاب‌دهنده‌های مالی را برانوه^۶ (۲۰۱۰) به خوبی مورد مطالعه قرارداد. کورک به خوبی نقش انتقال داده‌های مالی را در بازارهای مالی توضیح داد و سپس بیان کرد که با اینکه احتمال‌های نظری شواهد تجربی در مورد اثر اهمیت اقتصادی شتاب‌دهنده مالی وجود دارد اما هنوز این اثرات کمابیش ضعیف است. البته او جنبه‌های جدید و تأثیرگذار شتاب‌دهنده‌های مالی را قابل پژوهش می‌دانست. بررسی شتاب‌دهنده مالی در بازار مسکن از طریق اثرات جانبی و نقش سیاست پولی در یک مدل تخمینی کینزی را کارتا^۷ (۲۰۱۱) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود در دانشگاه اوسلو مورد مطالعه قرارداد. در این پژوهش داده‌های سال ۱۹۹۵ تا سال ۲۰۱۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که شوک‌های واقعی و پولی که به اقتصاد ضربه می‌زنند، بر میزان ارزش خالص تأثیر می‌گذارند و بنابراین شوک نخستین را تقویت و تحریک می‌کنند و اثرات آن پایدارتر و طولانی‌تر است. کارتا این عامل تأثیرگذار را به عنوان شتاب‌دهنده مالی در پژوهش خود معرفی کرده است.

در مطالعه‌ای دیگر کامبر و تویسن^۸ (۲۰۱۲) به بررسی رابطه میان شتاب‌دهنده‌های مالی و قوانین سیاست‌های پولی پرداختند. مطالعه‌های آنها بر روی شرکت‌های مختلف نشان داد که هنگامی که شتاب‌دهنده‌های مالی کاهش می‌یابند سیاست‌های پولی به اختلاف اعتباری شرکت‌ها واکنش نشان

شتاب‌دهنده‌های مالی برخی تئوری‌ها مطرح شد که به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود. برتومی و چینل (۲۰۱۷) رابطه میان حسابداری و شتاب‌دهنده‌های مالی را تحلیل کردند. آنها اقتصاد تعادل عمومی هلمستروم و تیروول (۱۹۹۷) را به گزارش بهینه دارایی‌های مولد گسترش دادند و بررسی کردند که چه زمانی فرآیند حسابداری می‌تواند به شتاب مالی کمک کند. همچنین یک سامانه حسابداری بی‌اثر، به عنوان سیاستی تعریف می‌شود که تصمیم‌گیری را دستکاری نمی‌کند و زمانی که سرمایه فراوان باشد، بهینه است، اما پس از انقباض در سرمایه کل، سیستم حسابداری در ابتدا لیبرال و سپس محافظه‌کار می‌شود. باکمال تعجب، سیاست‌های حسابداری که ارزش شرکت را به حداکثر می‌رسانند، یعنی خالص جریان‌های نقدی به سهامداران، ممکن است به تعادل‌های خودشکوفایی با انحلال اجباری ناکارآمد کشیده شود. این تئوری یک پارادایم تلطیف شده برای ارزیابی سیاست‌های حسابداری با وجود شتاب‌دهنده مالی ارائه می‌دهد.

سیاست‌گذاران، دانشگاهیان و رسانه‌های کسب‌وکار اغلب شرایط بازار اعتبار را به شدت دنبال می‌کنند. بانک‌های مرکزی به طور منظم نرخ بهره را تجزیه و تحلیل می‌کنند و یا روند اخیر رشد را با توجه به وام‌های تجاری مورد بحث قرار می‌دهند. برنانکه و گرتلر^۱ (۱۹۸۹) نشان دادند که وجود داده‌های نامتقارن در اعتبار بازارها می‌توانند شرایط ترازنامه وام‌گیرندگان را در چرخه کسب‌وکار از طریق ایفای نقش هزینه‌های تأمین مالی خارجی تحت تأثیر قرار دهند. برنانکه و همکاران (۱۹۹۹) و دیگر پژوهشگران، از جمله کیوتاکي و مور^۲ (۱۹۹۷) و کارل استروم و فورست^۳ (۱۹۹۷) نشان دادند که اصطلاح‌های مالی می‌تواند به طور چشمگیری میزان و پایداری نوسان‌های فعالیت اقتصادی را افزایش دهد. بررسی آنها در پی این نکته بود که آیا این اصلاحات مالی می‌تواند، توانایی مدل‌های برآورد شده برای حساب را بهبود بخشد و ویژگی‌های کلیدی داده‌ها، به ویژه مربوط به خروجی و سرمایه‌گذاران را نشان دهد.

بر اساس کار پیشین برنانکه و گرتلر (۱۹۸۹)، برنانکه و همکاران (۱۹۹۹) یک مدل وجود دارد که پیوند دوطرفه بین هزینه‌های استقراض شرکت‌ها و ارزش خالص آنها وجود دارد. این ارتباط به عنوان شتاب‌دهنده مالی شناخته شده است. از آن به بعد این سازوکار اغلب به عنوان یک اثر شتاب‌دهنده مالی نامیده می‌شود، زیرا قیمت پایین سرمایه، اثر بازخوردی دارد و ارزش خالص شرکت‌ها را پایین می‌آورد. این نقطه آغاز پژوهش‌ها بر روی شتاب‌دهنده‌های مالی بود و پس از آن دامنه

5. Christensen & Dib

6. BRUNO

7. Kurta

8. Kambara & Thoenissen

1. Bernankeh & Gertler

2. Kiyotaki & Moor

3. Carlstrom and Fuerst

4. Simon Gilchrist

شده است. نتیجه این مقاله نشان داد که استفاده از حالت بهیجگی شتاب‌دهنده مالی می‌تواند منجر به پیش‌بینی‌های مطلوب مالی شده و میزان ریسک را کاهش دهد.

بحران‌های دوگانه و شتاب‌دهنده مالی نیز یکی از مسائل بسیار مهم است که کالابرس^۳ (۲۰۱۷) آن را در پایان‌نامه مورد مطالعه قرارداد. بروز بحران بانکی و ارزش به‌طور همزمان یک موضوع تکراری است و همچنین اقتصادهای نوظهور تحت تأثیر نرخ ثابت یا کمابیش ثابت نرخ ارز عمل می‌کنند. این پژوهش به این نکته اشاره کرد که شواهدی وجود دارد که مبادله واقعی است و افت ارزش و سطح بالاتری از احتمال بدهی‌های کوتاه‌مدت نسبت به ذخایر بحران را افزایش می‌دهد. برای اساس توصیه‌هایی برای سیاست‌های پیشگیرانه شامل کاهش هزینه‌های سازمان از طریق تنظیم‌های بهبود یافته و شفافیت داده‌ها ارائه شده است. هاسامی و همکاران^۴ (۲۰۱۸) این مسئله را مورد پژوهش قراردادند که آیا استفاده از شتاب‌دهنده‌های مالی می‌تواند امکان پیش‌بینی بحران‌های مالی را فراهم کند یا خیر؟ آنها در این پژوهش برای مدل پیش‌بینی از مدل پیش‌بینی مارکوف استفاده کردند. نتایج این بررسی حاکی از آن بود که به‌طور خاص، تغییرهای شدید سیاست پولی ممکن است عملکرد پیش‌بینی‌شده مدل را مختل کند و شتاب‌دهنده مالی یک بررسی قوی با یک روش پویا را ارائه می‌کند.

تاکاهاشی^۵ (۲۰۱۹) شتاب‌دهنده مالی با حباب دارایی‌ها را در مقاله‌ای مورد مطالعه قرارداد. او در این مقاله نشان داد که کاهش در بقای حباب دارایی شوک احتمال‌هایی از طریق دو کانال بر میزان بهینه بهره‌وری هر کارآفرینی تأثیر می‌گذارد: محروم کردن شرکت‌های با بهره‌وری پایین از یک فرصت نخست به‌واسطه حباب دارایی سرمایه‌گذاری و همچنین افزایش هزینه واسطه‌های مالی مرتبط با حباب‌هایی که به افزایش حق بیمه خارجی نیز کشیده می‌شوند.

دی گروت^۶ (۲۰۲۰) شتاب‌دهنده مالی از طریق شکست هماهنگی در سازمان‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرارداد است. بررسی سازمان‌ها با استفاده از مطالعات کیفی نشان داد که اقدام‌های ناهماهنگ طلبکاران باعث بروز حداکثر احتیاط در سازمان‌ها و کاهش نقدینگی در آنها می‌شود، همچنین عملکرد ضعیف شتاب‌دهنده‌های مالی اهرم این ناکارآمدی هماهنگی را بزرگ‌تر می‌کند و شوک‌های نقدینگی در بازارهای اعتباری منجر به انقباض شدید تولید می‌شود. در رابطه با شتاب‌دهنده‌های مالی در ایران دامنه مطالعه‌ها با توجه به جدید

می‌دهد. با گذشت زمان و رشد بازارهای مالی اهمیت شتاب‌دهنده‌های مالی روزبه‌روز افزایش یافت و به همین خاطر پژوهش‌ها نیز در این زمینه افزایش یافت. به‌طوری‌که برآورد قرار دادن شتاب‌دهنده مالی در قراردادها نیز مورد توجه کارلستروم و همکاران (۲۰۱۴) قرار گرفت. آنها اثرات مثبت در نظر گرفتن شتاب‌دهنده‌های مالی در قراردادها را نشان دادند. در واقع آنها با ارزیابی دقیق اثرات شتاب‌دهنده مالی به این نتیجه رسیدند که برای دستیابی به قراردادهای موفق مالی باید اثرات شتاب‌دهنده مالی را در نظر گرفت.

رابطه میان شتاب‌دهنده‌های مالی و اقتصاد واقعی را هامرسلند و ترابی (۲۰۱۴) مورد مطالعه قراردادند. آنها در ابتکاری جالب به مطالعه مدل‌های اقتصاد کلان پرداختند و با تمرکز بر روی اعتبار، قیمت دارایی‌ها و فعالیت‌های واقعی اقتصادی مدلی را در مقاله خود پیشنهاد کردند. مدل این مقاله، دو سازوکار شتاب‌دهنده مالی را تقویت می‌کند و در چارچوب یک مدل اقتصاد کلان مرکزی به درستی جامع قرار دارد و این به خاطر کارهای شتاب‌دهنده‌های مالی است که به افزایش اثرات شوک به اقتصاد کمک می‌کند.

ته وز و همکاران^۱ (۲۰۱۵) سازوکار شتاب‌دهنده مالی در یک اقتصاد باز کوچک را مورد پژوهش قراردادند. در این مقاله تمرکز بر روی سازوکار شتاب‌دهنده در اقتصاد کشور چک است و به تازگی بخش مالی و بحران بدهی در اتحادیه اروپا را به شدت نگران کرده است. آنها برای دستیابی به مدلی مناسب بر اساس مدل ارائه شده شتاب‌دهنده مالی توسط برنانکه عمل کردند. نتایج حاکی از این بود که استفاده از سازوکار شتاب‌دهنده مالی باعث بهبود وضعیت اقتصاد کشور چک شد. شتاب‌دهنده‌های مالی در بانکداری اتحادیه اروپا توسط آلتانباس و همکاران (۲۰۱۶) مورد مطالعه قرار گرفت. این پژوهش نشان داد که پس از کنترل و بررسی سیاست پولی، ریسک نرخ بهره و چندین صنعت بانکی و خصوصیات بانکی، حاشیه قیمت برای بانک‌های اروپایی، یک سامانه خاص است. نکته جالب توجه اینکه در این پژوهش مشخص شد که عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی از وضعیت اقتصادی اروپا و بانکداری آن حمایت می‌کند.

دیمیتریف و هادن باغ^۲ (۲۰۱۷) شتاب‌دهنده مالی و حالت بهینه مستقل آن را در یک مقاله پژوهشی نشان دادند. در ادبیات این مقاله شتاب‌دهنده مالی که پیشگام آن برنانکه و همکاران (۱۹۹۹) بودند مورد اشاره قرار گرفت، همچنین کارآفرینان مؤثر و ریسک‌پذیر هستند و وام با نرخ پیشنهادی برآورد شده فرض

4. Hasumia
5. Takahashi
6. De Groot

1. Tvrz
2. Dmitrieva & Hoddenbaghb
3. Calabrese

شتاب‌دهنده مالی در اقتصاد ایران برقرار نیست. ولی با تفکیک نوسان‌های اقتصادی به دوره‌های رکود و رونق مشخص شد که این اثر برای دوره‌های رکود برقرار است.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش به دنبال ارائه الگوی سلسله مراتبی سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی در شبکه بانک‌های دولتی ایران با استفاده از یک روش پژوهش آمیخته (کیفی- کمی) است. در بخش کیفی به منظور درک شناخت و استخراج متغیرها از مصاحبه نیمه ساختاریافته و کدگذاری باز تا رسیدن به متغیرها استفاده شده است. همچنین در بخش کمی پژوهش برای تکمیل ماتریس خودتعالی نیز از نظرات خبرگان بهره گرفته شده و ارائه الگو برای این مقوله‌ها به کمک روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM) انجام گرفته است. این پژوهش از جنبه هدف کاربردی محسوب می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شامل مجموعه‌ای از خبرگان و متخصصان دانشگاهی آشنا به شتاب‌دهنده مالی و همچنین خبرگان سازمانی نیز شامل مدیران ارشد در شبکه بانکی دولتی کشور هستند که دارای سابقه کار بیش از ۱۵ سال و مدرک دکتری در یکی از رشته‌های حسابداری، مدیریت مالی و یا اقتصاد دارند. ملاک اندازه نمونه، کفایت تئوریک است. به این معنا که در مصاحبه با جامعه آماری نخبگان، شاخص یا متغیر جدیدی شناسایی نشود. بنابراین ملاک کفایت نمونه، اشباع نظری است (کوربین و اشتراوس^۱، ۲۰۱۴). با استفاده از روش نمونه‌گیری انتخابی هدفمند در ابتدای امر تعداد ۱۱ نفر به‌عنوان نمونه خبرگان نخست پژوهش مشخص و سپس داده‌های لازم جمع‌آوری شد. در طول مصاحبه افراد جدیدی شناسایی شدند که در مجموع با ۱۹ نفر مصاحبه صورت پذیرفت و اشباع نظری حاصل شد. اشباع نظری حاصل در این پژوهش زمانی حاصل شد که داده‌های اضافی، کمکی به تکمیل و مشخص کردن ابعاد پژوهش نمی‌کرد و داده‌های آمارگیری شده پس از مصاحبه پانزدهم مشابه به نظر می‌رسیدند. برای اطمینان از این موضوع ضمن ارائه الگو به برخی از اعضای جامعه آماری بخش کیفی بازخوردها نشان داد که افراد پرسش شده از تبیین نظری پژوهش اطمینان دارند و توصیه‌ای برای انجام مصاحبه‌های جدید با فرد یا افراد خاصی نداشتند. وضعیت نمونه خبرگان پژوهش نشان می‌دهد که ۵۷ درصد از نمونه خبرگان پژوهش دارای سابقه علمی و پژوهشی در دانشگاه‌ها و ۲۱ درصد آن‌ها نیز دارای سابقه اجرایی در بانک‌های دولتی در موضوع مورد مطالعه هستند. علاوه بر دو دسته بالا، ۲۲ درصد از نمونه خبرگان نیز دارای سابقه بلندمدت بیش از ۱۵ سال، مدیریت در بانک‌های دولتی کشور هستند، که همگی دارای تحصیلات در مقطع دکترا هستند. میانگین سابقه کار خبرگان دانشگاهی بین ۱۵ و ۱۸ سال و سابقه کار خبرگان سازمانی نیز ۱۶ تا ۱۹ سال فعالیت است، که نشان‌دهنده تجربه خوب و به دنبال آن آشنایی کامل به ابعاد موضوع شتاب‌دهنده مالی

بودن موضوع بسیار محدود است که از جمله آنها تنها می‌توان به مقاله پژوهشی حیدری و ملاپهرامی (۱۳۹۶) اشاره کرد که در آن به بررسی شتاب‌دهنده مالی در یک مدل DSGE با بخش‌های مالی و بانکی ایران پرداخته شده است. این مطالعه به آزمون تئوری شتاب‌دهنده مالی برنانه و همکاران (۱۹۹۹) برای اقتصاد ایران می‌پردازد. مدل پیشنهادی دارای قابلیت برازش بهتری نسبت به مدل پایه است. بر اساس توابع ضربه واکنش، اثر شوک نرخ سود سپرده‌های بانکی بر متغیرهای بخش واقعی اقتصاد در چارچوب مدل پیشنهادی نسبت به مدل پایه بزرگ‌تر و پایدارتر است و تعدیل اثرات شوک‌ها در مدل پیشنهادی به زمان بیشتری نیاز دارد. بنابراین تئوری شتاب‌دهنده مالی در اقتصاد ایران مورد تأیید قرار می‌گیرد.

کشاورز (۱۳۹۶) نیز در پژوهشی با عنوان سیاست پولی در یک مدل شتاب‌دهنده مالی با وجود چسبندگی قیمت و دستمزد پس از تخمین مدل با استفاده از روش بیزین الگو و شبیه‌سازی، بررسی توابع عکس‌العمل آنی نشان داد تکانه پایه پولی تورم، مصرف، سرمایه‌گذاری و اشتغال را افزایش داده و در نتیجه باعث افزایش تولید می‌شود. بنابراین در دوره کوتاه‌مدت نمی‌توان فرضیه خنثایی پول را قبول کرد. همچنین تکانه مخارج دولتی باعث افزایش مصرف بخش خصوصی می‌شود اما سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. در کل تأثیر تکانه مخارج دولت بر تولید و تورم مثبت است. رفیعی شمس‌آبادی و همکارانش (۱۳۹۷) اهمیت شتاب‌دهنده‌های مالی در یک الگوی کینزی جدید در اقتصاد ایران را مطالعه کردند. این پژوهش با استفاده از یک الگوی استاندارد تعادل عمومی پویای تصادفی نیوکینزی با قیمت‌های چسبنده، پارامترهای ساختاری الگو و برخی از متغیرها کالیبره شده و آثار شوک‌های مختلف بر برخی از متغیرهای کلان اقتصادی در دو حالت زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج حاصل از برآورد الگوها حاکی از آن است که اثر تکانه تقاضای پول بر متغیر سرمایه‌گذاری و همچنین اثر تکانه سیاست پولی بر متغیرهای مصرف، سرمایه‌گذاری و تولید در مدل با لحاظ شتاب‌دهنده مالی شدیدتر از مدل بدون شتاب‌دهنده مالی است.

تحویلی و همکارانش (۱۳۹۸) نیز به بررسی ادوار تجاری و شتاب‌دهنده مالی در اقتصاد ایران پرداختند. به‌منظور آزمودن اثر فوق در اقتصاد ایران، از داده‌های مربوط به ۲۹۸ بنگاه غیرمالی عضو سازمان بورس اوراق بهادار در طی دوره ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴ استفاده شد. نتایج حاصل از تخمین مدل حاکی از این بود که با در نظر گرفتن نوسان‌های اقتصادی به‌صورت کلی، اثر

جدول ۱. مقوله‌های استخراج‌شده برای سنجش عملکرد

شتاب‌دهنده مالی

کد	عنوان متغیر	کد	عنوان متغیر
۱	کانال‌های اعتباری	۱۲	پیش‌بینی عملکرد مالی
۲	هزینه‌های بیمه	۱۳	سازوکار قیمت‌گذاری سهام
۳	تغییرات ارزش خالص	۱۴	نوسان‌های قیمت سهام
۴	هزینه‌های تأمین مالی	۱۵	رونق و رکود شرکت
۵	مخارج سرمایه‌گذاری	۱۶	سیاست‌های مالی شرکت
۶	اطلاعات نامتقارن	۱۷	اثرات ترازنامه ای
۷	اصطکاک مالی	۱۸	سازوکار تأمین مالی
۸	نرخ ریسک	۱۹	بهره‌وری مالی
۹	نرخ بهره کوتاه‌مدت	۲۰	وضعیت هزینه‌های مالی
۱۰	تاب آوری مالی	۲۱	محدودیت‌های بازار اعتباری
۱۱	شاخص قدرت نسبی		

(منبع: یافته‌های پژوهش)

هستند. به‌منظور افزایش روایی و پایایی در بخش کیفی، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان برای بالا بردن روایی و با قرار دادن آن‌ها در جریان مسیر پژوهش به‌طوری‌که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد زمینه افزایش روایی داخلی فراهم شد. به این منظور پس از انجام هر مصاحبه الگوی به‌دست‌آمده تا آن مرحله، به مصاحبه‌شوندگان ارائه شد و مصاحبه‌شوندگان نکاتی را که نسبت به الگو داشتند، طرح موضوع کردند. این کار پس از هر مصاحبه انجام شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. علاوه بر این به‌منظور افزایش پایایی این بخش ضمن استفاده از فرآیندهای ساختاریافته‌ای از مصاحبه‌های همگرا، تلاش شد تا سازمان‌دهی فرآیندهای ساختاریافته برای ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌های آمارگیری شده نیز فراهم شود. همچنین بهره‌برداری از راهنمایی‌های تیم پژوهش برای ارزیابی و اجرای مصاحبه‌ها به‌منظور بالا بردن ضریب پایایی پژوهش مدنظر قرار گرفت. در این پژوهش مقوله‌های موردنیاز از بطن مصاحبه‌ها استخراج شد.

یافته‌های پژوهش

با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر توصیف پدیده سنجش عملکرد شتاب‌دهنده مالی به مشروح‌ترین شکل ممکن در قالب یک الگوی سلسله‌مراتبی است، بنابراین از معیاری به نام اشباع داده یا اشباع نظری برای تعیین نقطه پایان بخش کیفی استفاده می‌شود، به عبارت بهتر در این وضعیت داده جدیدی که به پژوهش وارد می‌شود داده‌های موجود در مورد شتاب‌دهنده مالی را تغییر نمی‌دهد. از مصاحبه‌های انجام شده بیش از ۲۵۶ کد اولیه شناسایی و دسته‌بندی شد و پس از کدگذاری داده‌های حاصل از مصاحبه ۱۲۶ مفهوم کدگذاری باز انجام و سپس مقوله‌ها استخراج شدند. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مفاهیم به‌دست‌آمده کدگذاری شده و بر همین روال تعداد ۲۱ مقوله پژوهش مطابق جدول ۱ استخراج شده‌اند.

اکنون با استفاده از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM) و با کمک نرم افزار ISM متلب سطوح و تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل را ارزیابی و از نظر قدرت وابستگی و هدایت بررسی می‌شوند. در گام اول ماتریس خودتعاملی ساختاری پژوهش با استفاده از نظر پاسخ‌دهندگان که خبرگان پژوهش هستند، تشکیل می‌شود. برای تشکیل ماتریس خودتعاملی خبرگان معیارها را به‌صورت زوجی با یکدیگر در نظر گرفته و بر اساس طیف V: عامل سطر i باعث محقق شدن عامل ستون j می‌شود. A: عامل ستون j باعث محقق شدن عامل سطر i می‌شود. X: هر دو عامل سطر و ستون باعث محقق شدن یکدیگر می‌شوند (عامل i و j رابطه دوطرفه دارند) و O: بین عامل سطر و ستون هیچ ارتباطی وجود ندارد به مقایسات زوجی پاسخ می‌دهند. ماتریس خودتعاملی در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. ماتریس خودتعاملی ساختاری (SSIM)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1		V	X	V	V	A	X	V	A	A	O	V	V	X	A	X	X	X	V	A		
2				X	V	V	O	V	A	A	O	O	V	A	V	A	A	X	V	V	A	
3					A	V	V	X	A	A	V	A	A	A	A	A	V	A	V	V	A	
4						V	A	X	A	V	V	O	A	V	A	A	V	A	V	V	A	
5							A	A	A	A	V	V	O	V	V	A	A	V	A	V	V	
6								V	V	V	V	V	V	V	A	V	V	V	V	V	V	
7									X	V	A	V	V	A	V	A	A	X	V	V	A	
8										V	V	V	V	A	V	A	V	V	V	V	V	
9											V	A	V	V	A	A	A	A	A	V	V	
10												V	V	A	V	A	V	V	V	V	V	
11													V	A	V	A	A	A	A	V	V	
12														A	V	A	A	A	A	V	A	
13															V	A	V	A	V	V	V	
14																A	V	V	V	V	V	
15																	V	V	V	V	V	
16																		A	V	V	V	A
17																			V	V	V	O
18																				V	V	A
19																					V	V
20																						V
21																						

(منبع: یافته‌های پژوهش)

استخراج شده و معیارها سطح‌بندی می‌شوند که در جدول ۳ آورده شده است.

سپس از روی ماتریس دستیابی نهایی، بر اساس گام چهارم، مجموعه دستیابی و پیش نیاز استخراج شده و معیارها سطح‌بندی می‌شوند که در جدول ۴ آورده شده است.

سپس بر اساس جدول ۲ ماتریس دستیابی نخستین بر اساس اعداد صفر و یک تشکیل و سپس روابط تعدی ایجاد شده و ماتریس دستیابی نهایی تشکیل می‌شود که در جدول ۳ آورده شده است. تمام درایه‌هایی که در این جدول هستند در ماتریس اولیه مقدار صفر داشته‌اند. سپس از روی ماتریس دستیابی نهایی، بر اساس گام چهارم، مجموعه دستیابی و پیش‌نیاز

جدول ۳. ماتریس دستیابی نهایی

قدرت نفوذ	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱	۱*	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱*
۲۱	۱*	۱	۱	۱*	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱	۱	۱
۲۰	۱*	۱	۱	۱*	۱	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱*	۱*	۱	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۱۹	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱*	۱	۱	۱	۰	۱*	۱*	۱*	۱*
۲۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱	۱	۱*	۱*
۲۰	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۲۰	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۲۰	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۲۱	۱*	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۱*	۱*
۱۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱*	۰	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*
۲۱	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*	۱*
میزان وابستگی	۲۱	۲۱	۲۱	۲۰	۱۹	۱۶	۲۱	۱۸	۲۱	۱۶	۱۹	۲۱	۲۰	۲۰	۱۴	۱۹	۲۰	۲۱	۲۰	۲۱	۲۱

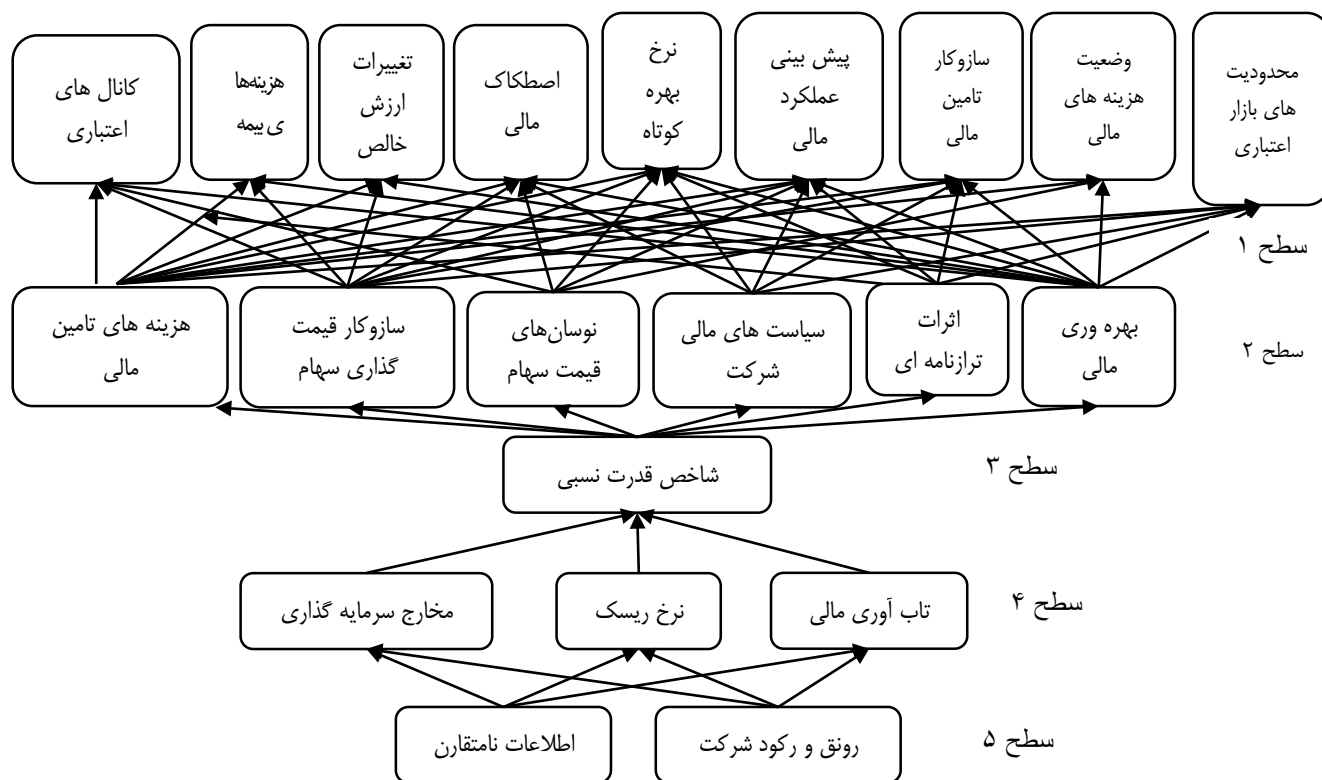
(منبع: یافته های پژوهش)

جدول ۴. تعیین سطوح شاخص‌ها

ردیف	خروجی	ورودی	اشتراک	سطح
۱	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۲	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۴	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴	۲
۵	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴	-۱۳-۱۲-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۳-۱۲-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	۴
۶	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۴-۱۳-۱۲-۱۰-۹-۸-۷-۶-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۸-۱۶-۱۵	-۱۴-۱۳-۱۲-۱۰-۹-۸-۷-۶-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۸-۱۶-۱۵	۵
۷	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۸	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴-۱۳	-۱۴-۱۳-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵	-۱۴-۱۳-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵	۴
۹	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۱۰	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۵-۱۳-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۸-۱۷-۱۶	-۱۵-۱۳-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۸-۱۷-۱۶	۴
۱۱	-۱۶-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۷-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۶-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۷-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷	۳
۱۲	-۱۷-۱۶-۱۴-۱۲-۱۱-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۷-۱۶-۱۴-۱۲-۱۱-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸	۱
۱۳	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۳-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۴	۲
۱۴	-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	۲
۱۵	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۰-۹-۷-۶-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۵
۱۶	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	۲
۱۷	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴	۲
۱۸	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۵-۱۴-۱۳	۱
۱۹	-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۹-۸-۷-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۹-۸-۷-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶	۲
۲۰	۲۱-۲۰-۱۸-۱۶-۱۳-۱۲-۹-۷-۴-۳-۲-۱	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۲۱-۲۰-۱۸-۱۶-۱۳-۱۲-۹-۷-۴-۳-۲-۱	۱
۲۱	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳	۱

منبع: یافته‌های پژوهش

شکل ۱. الگوی سلسله مراتبی سنجش عملکرد شتاب دهنده های مالی در بانک های دولتی ایران بر اساس مقوله های پژوهش (منبع: یافته های پژوهش)

نظر می رسد اگر الگوهای اقتصادی مسئله نبود تقارن داده ها را نادیده بگیرند ممکن است به طور کامل باعث انحراف در بازار شوند. رونق و رکود بانک ها در واقع دورانی است که در آن درآمد افزایش داشته که رونق گفته می شود یا اینکه درآمد بانک ها کاهش داشته که به آن رکود گفته می شود. حیات بانک در دوران رونق یا رکود می تواند عملکرد شتاب دهنده مالی را تا حد زیادی تحت تأثیر قرار دهند. در سطح چهارم این الگو نیز سه مقوله تاب آوری مالی، نرخ ریسک و مخارج سرمایه گذاری وجود دارند. تاب آوری مالی ظرفیتی مناسب در برابر شوک های مالی و ناملازمات است. تاب آوری مالی، توانایی پرورش یافته مالی برای بهبود یا تعدیل اثر شوک های منفی در برابر چیزی است که ممکن است در اقتصاد نمایان شود. بالا بودن سطح تاب آوری مالی خود می تواند عملکرد شتاب دهنده های مالی را بهبود بخشد. در این میان ریسک را نوعی نبود اطمینان و آگاهی در مورد نتیجه یک عمل می دانند در ادبیات مالی ریسک را می توان به صورت رویدادهای غیرمنتظره که به طور معمول به صورت تغییر در ارزش دارایی ها یا بدهی ها است، تعریف کرد. بنگاه ها در معرض انواع مختلف ریسک قرار دارند. میزان ریسک و چگونگی مدیریت ریسک نیز از جمله موارد قابل توجه و اثرگذار در عملکرد شتاب دهنده مالی است. میزان سود حاصل از سرمایه گذاری و میزان ریسک باید با همدیگر رابطه ای منطقی داشته باشند و هر چه میزان ریسک قابل قبول باشد، شتاب دهنده های مالی نیز عملکرد بهتری خواهند شد. مخارج

پس از مشخص شدن سطوح هر یک از شاخص ها و با در نظر گرفتن ماتریس دست یابی نهایی، مدل ساختاری تفسیری ترسیم می شود. الگوی نهایی در شکل ۱ مشاهده می شود. این الگو از ۵ سطح تشکیل شده است. که سطح اول آن تأثیرپذیرترین سطح و سطح پنجم آن تأثیرگذارترین سطح است.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف ارائه الگوی برای سنجش عملکرد شتاب دهنده مالی در بانک های دولتی ایران انجام شد. با توجه به اهمیت بانک ها و نقش آنها در پیشبرد و توسعه کشور سنجش عملکرد شتاب دهنده مالی می تواند رشد و سوددهی این شرکت ها را به همراه داشته باشد. نوآوری این پژوهش نسبت به پژوهش های دیگر در رابطه با شتاب دهنده مالی این است که الگوی این پژوهش با استفاده از پژوهش کیفی - کمی یا ترکیبی بدست آمده است. بنابراین یک پژوهش به تنهایی کیفی یا کمی نیست. در طراحی الگو این پژوهش نیز از مدلسازی ساختاری تفسیری استفاده شده است. ساختاری از آن جهت که مدل دارای چند سطح است و سطوح آن نیز مشخص است. تفسیری است از آن جهت که برای قضاوت از نظر خبرگان بهره گرفته شده است. سطح پنجم این الگو شامل دو متغیر داده های نامتقارن و رونق و رکود شرکت و تأثیرگذارترین متغیرهای این الگو است. اهمیت داده های نامتقارن در حدی است که به

سرمایه‌گذاری هم مقوله‌ای است که در سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی در این مقوله به آن اشاره شده است. زمانی که بانک‌ها با امید بهبود عملیات آینده در مخارج سرمایه‌های سرمایه‌گذاری می‌کنند، انتظار مخارج سرمایه‌های دارند و بودجه‌ای به این نوع هزینه‌ها (به‌روز رسانی یا دارائی‌های ثابت از جمله کارخانه، ماشین آلات یا اموال دیگر) اختصاص می‌دهند. یکی دیگر از ویژگی‌های تعیین‌کننده هزینه سرمایه‌های طول عمر است، اگر اثر هزینه‌ها بیش از یک سال مالی برای شرکت سودآور باشند هزینه‌های سرمایه‌های هستند. برخی از نمونه‌های اقلام غیر فیزیکی هزینه‌های سرمایه‌های عبارتند از حق اختراع ثبت شده یا دارایی‌هایی که ارزش آن‌ها طی طول عمر مفیدشان مستهلک می‌شود، اما استثنائاتی در صنایع و بخش‌های حقیقی وجود دارد. می‌توان هزینه سرمایه‌های را وثیقه یا وام تأمین مالی خارجی کرد. شاخص قدرت نسبی متغیری در سطح سوم الگوی این پژوهش است. شاخص قدرت نسبی یکی از ابزارهای فنی در تحلیل شرایط فنی بازار است که توسط بسیاری از سرمایه‌گذاران به کار می‌رود تا درک بهتری از محیط و روند قیمت‌ها داشته باشند. شاخص قدرت نسبی یک شاخص حرکتی است که مقدار تغییرهای اخیر قیمت را اندازه‌گیری می‌کند تا شرایط اشباع خرید یا اشباع فروش را در قیمت یک سهام یا دیگر ابزارهای مالی بررسی کند. البته شاخص قدرت نسبی به‌عنوان یک نوسانگر نمایش داده می‌شود. این شاخص و توجه به آن و وضعیت آن در عملکرد شتاب‌دهنده مالی بانک‌ها می‌تواند نقش مهمی ایفاء می‌کند. سطح دوم الگو این پژوهش متشکل از مقوله‌های مهمی است که عبارتند از: هزینه‌های تأمین مالی، سازوکار قیمت‌گذاری سهام، نوسانات قیمت سهام، سیاست‌های مالی شرکت، اثرات ترازنامه‌ای و بهره‌وری مالی. میزان هزینه‌هایی که بانک‌های دولتی در تأمین مالی متحمل می‌شوند در عملکرد شتاب‌دهنده مالی تأثیر بسزایی دارند. اما، سازوکاری که برای قیمت‌گذاری سهام استفاده می‌شود قابل توجه است. این سازوکار می‌تواند عملکرد شتاب‌دهنده مالی در این بانک‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. میزان و سطح نوسان‌های قیمت سهام که امروزه دامنه نوسان نیز نامیده می‌شود، برای سنجش عملکرد شتاب‌دهنده مالی مهم است. در بسیاری از بورس‌های جهان به دلیل کاهش نوسان‌های بازار از دامنه مجاز نوسان استفاده می‌کنند. دامنه مجاز نوسان به حدود سقف و کف قیمتی گفته می‌شود که هر سهم در هر روز معامله می‌تواند داشته باشد. چگونگی و کیفیت این دامنه نوسان در عملکرد شتاب‌دهنده مالی حائز اهمیت است. هدفگذاری مالی، راهبردهای مالی و ... که در مجموع سیاست‌های مالی شرکت‌ها نامیده می‌شوند، این سیاست‌های مالی عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی را تضمین می‌کند. اثراتی که وضعیت ترازنامه یک بانک یا سازمان دارد و کیفیت اجزای ترازنامه و تاثیراتی که ترازنامه بر عملکرد آن دارد تحت عنوان اثر ترازنامه‌ای نیز از عوامل مهم عملکرد شتاب‌دهنده مالی است. اساس بهره‌وری مالی، کارایی مالی، اثربخشی هزینه و عقلانیت به منظور تعیین ابعاد ستاده‌های فرآیند برنامه‌ریزی مالی بخش عمومی نیز بدون شک می‌تواند عملکرد

شتاب‌دهنده مالی را تحت تأثیر قرار دهد. اما در سطح یک یا تأثیرپذیرترین سطح این مدل نیز مقوله‌هایی وجود دارند که عبارتند از: کانال‌های اعتباری، هزینه‌های بیمه، تغییرات ارزش خالص، اصطکاک مالی، نرخ بهره کوتاه‌مدت، پیش‌بینی عملکرد مالی، سازوکار تأمین مالی، وضعیت هزینه‌های مالی و محدودیت‌های بازار اعتباری. همانطور که الگو این پژوهش نشان می‌دهد در سطح یک همه این مقوله‌ها می‌توانند عملکرد شتاب‌دهنده مالی را بهبود بخشند. آنچه که همه بانک‌های دولتی می‌بایست مدنظر قرار دهند اینکه برای ایمن‌سازی یا حداقل کردن عواقب ناشی از شوک‌های مالی و اقتصادی شتاب‌دهنده‌های مالی را جدی گرفته و در راستای سنجش عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی با اتکاء به مطالعه‌های علمی و پژوهشی گام بردارند که مدل این پژوهش می‌تواند الگویی مناسب برای بهبود عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی بانک‌های دولتی ایران باشد، چراکه این الگو بومی بوده و تناسب بیشتری با شرایط مالی و اقتصادی ایران را دارد. البته این پژوهش با پژوهش‌های انجام گرفته در گذشته دارای تفاوت‌های بسیاری است که در اینجا به تعدادی از آنها اشاره می‌شود. در پژوهش کشاورز (۱۳۹۶) تنها به دو عامل چسبندگی قیمت و دست‌مزد پس از تخمین مدل با استفاده از روش بیزین و شبیه‌سازی، اشاره شده و بررسی‌ها نشان داده که در کل تأثیر تکانه مخارج دولت بر تولید و تورم مثبت است. علاوه بر این پژوهش کشاورز (۱۳۹۶) پژوهشی به‌تنهایی کمی بوده است. اما پژوهش حاضر سعی داشته تا عوامل مختلفی را در بحث شتاب‌دهنده مالی در مدل قرار داده و همچنین از رویکرد آمیخته (کیفی-کمی) استفاده کرده که خود بر اعتبار آن می‌افزاید. همچنین پژوهش رفیعی شمس آبادی و همکارانش (۱۳۹۷) تنها به اهمیت شتاب‌دهنده‌های مالی در یک الگوی کینزی جدید در اقتصاد ایران را مطالعه کردند. در این مطالعه هم علاوه بر کمی بودن پژوهش رویکرد اقتصادی مطرح بوده و این رویکرد نیز بنا به نظریه کینز است. اما، مدل پژوهش حاضر به دنبال ایجاد نگرشی فراتر از اقتصادی بوده و نگرش مالی و حسابداری را هم بسیار ضروری می‌داند.

پژوهش تحویلی و همکارانش (۱۳۹۸) هم تنها به بررسی ادوار تجاری و شتاب‌دهنده مالی در اقتصاد ایران برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس پرداختند و تأکید آنها هم بر دوران رونق و رکود است. در حالیکه، مدل این پژوهش رویکردی عملکردی داشته و با ارائه الگویی که دارای ساختاری است که تأثیرگذارترین و تأثیرپذیرترین متغیرها را در عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی مشخص کرده است. دی گروت (۲۰۲۰) شتاب-دهنده مالی را تنها از طریق شکست هماهنگی در سازمان‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. در واقع نگاهی سازمانی به شتاب‌دهنده مالی داشته اما مدل این پژوهش در جهت ایجاد نگرشی فراگیر و جامع‌تر است هم از مولفه‌های مدیریت مالی و هم حسابداری استفاده کرده است.

همچنین پژوهش آلتاناس و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد که پس از کنترل و بررسی سیاست پولی، ریسک نرخ بهره و چندین صنعت بانکی و خصوصیات بانکی، حاشیه قیمت برای بانک‌های اروپایی را به مثابه یک

- صالح نژاد، سید حسن؛ وقفی، سید حسام؛ قاسمی، حسنعلی و عاقل، زهرا. (۱۳۹۳). عوامل مؤثر بر رضایت مشتریان از کانال‌های ارائه خدمات الکترونیکی (اینترنتی) بانک ملی (مطالعه موردی: مشتریان شعب بانک ملی مشهد)، دو فصلنامه حسابداری دولتی، سال اول، شماره ۲، ۶۵-۷۲.
- صادقی عسکری، سمانه؛ سلیمانی امیری، غلامرضا و امینی، محمدرضا. (۱۳۹۸). ارزیابی عملکرد شعب بانک‌های دولتی، طاحی شاخص ترکیبی مبتنی بر تحلیل پوششی داده‌های چند لایه (مطالعه موردی: بانک مسکن)، دو فصلنامه حسابداری دولتی، سال پنجم، شماره ۲، ۱۰۰-۱۰۷.
- صحت، سعید؛ دهقانان، حامد و جلالی، محسن. (۱۳۹۵). شناسایی و اولویت بندی عوامل مدیریتی مؤثر بر موفقیت بانک‌های توسعه‌ای در ایران (مطالعه موردی: بانک توسعه تعاون)، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، شماره ۸۰، ۲۴۰-۲۱۷.

- دلخواه، جلیل؛ مشبکی، اصغر؛ دانایی فرد، حسن و خداداد حسینی، سید حمید. (۱۳۹۰). ارزیابی کارایی بانک‌های دولتی در مقایسه با بانک‌های خصوصی در ایران، مجله چشم‌انداز مدیریت بازرگانی، شماره ۶، ۹۳-۱۱۵.
  - رستم زاده، پرویز و نصیرآبادی، شهره. (۱۳۹۵). استفاده ایران از تأمین مالی بانک توسعه اسلامی در پروژه‌های زیر ساختی، فصلنامه علمی ترویجی اقتصاد و بانکداری اسلامی، شماره ۱۴، ۸۵-۵۹.
  - رفیعی شمس آبادی، پریسا؛ حاجی، غلامعلی؛ فخرحسینی، سیدفخرالدین و سرگلزایی، مصطفی. (۱۳۹۷). اهمیت شتاب‌دهنده‌های مالی در یک الگوی کینزی جدید در اقتصاد ایران، مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، شماره ۲۸، ۲۴۹-۲۱۵.
  - کوچکی، سید مجید؛ جنانی، محمد حسن؛ ستایش، محمدرضا و همت فر، محمود. (۱۳۹۸). مدل‌سازی رابطه میان بهره‌وری، ریسک و سرمایه در سیستم بانکی ایران، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، شماره ۴۰، ۲۴۰-۲۲۷.
  - مکیان، سید نظام الدین و رئیسی، مهین. (۱۳۹۷). تأثیر حاکمیت شرکتی بر عدم تقارن اطلاعاتی مطالعه موردی: بازار بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال چهارم، شماره ۴، ۲۲-۱.
  - طالبلو، رضا و رحمانیانی، مولود. (۱۳۹۶). اندازه‌گیری سطح عدم تقارن اطلاعات برای شرکت‌های منتخب فعال در بورس اوراق بهادار تهران: احتمال مبادله آگاهانه، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، شماره ۲۹، ۹۸-۷۳.
- سیستم در نظر گرفته است. اما، از نظر خبرگان بهره‌نگرفته و رویکرد سیستمی برای تحلیل استفاده شده است. اما، پژوهش حاضر با بکارگیری نظرات خبرگان در بخش کیفی توانسته است تبیین بهتری از شتاب‌دهنده‌های مالی داشته باشد. به همین خاطر، پیشنهاد می‌شود که مدیران و مسئول‌های ارشد و سیاست‌گذار بانک‌های دولتی کشور به وجود داده‌های نامتقارن در بحث شتاب‌دهنده‌های مالی توجه ویژه داشته باشند. چراکه بسیاری از کارشناسان وضعیت حساس در شوک‌های وارده بر سامانه‌های بانکی را ناشی از غفلت از داده‌های نامتقارن می‌دانند و لازم است به این موضوع اهتمام ویژه داشته باشند. همچنین بهینه‌سازی عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی هم نکته‌ای قابل توجه است که می‌تواند در دستور کار سیاست‌گذاران بانک‌های دولتی کشور برای رسیدن به موفقیت در عرصه بانکداری باشد. توصیه می‌شود برای بهبود پیش‌بینی عملکرد شتاب‌دهنده‌های مالی در سیستم بانکداری کشور از رویکردهای آینده پژوهی استفاده شود.

منابع

- اسکندری، محبوبه؛ پدرام، مهدی و بوستانی، رضا. (۱۳۹۷). ارزیابی اثر اصطکاک مالی بر متغیرهای اقتصاد کلان ایران: رویکرد الگوی تعادل عمومی پویای تصادفی، تهران، فصلنامه نظریه‌های کاربردی اقتصاد، سال پنجم، شماره یک.
- باقری، اکبر؛ رضانی، علی و پورسعید، عباس. (۱۳۹۷). آزمون مدل تاثیرگذاری روش‌های تأمین مالی داخلی و خارجی بر بازده کل واقعی سهام، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، شماره ۲۶، ۱۹۸-۱۸۵.
- بولو، قاسم و اعرابی، مهران. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر بر ریسک جامع بانک‌های دولتی، دو فصلنامه حسابداری دولتی، سال پنجم، شماره ۲، ۴۶-۲۵.
- تحویلی، علی؛ سبحانی، بهرام؛ یاوری، کاظم و نادر مهرگان. (۱۳۹۸). ادوار تجاری و شتاب‌دهنده مالی در اقتصاد ایران، فصلنامه ی اقتصاد مقداری، شماره ۴۱.
- حیدری، حسن و ملاپهرامی، احمد. (۱۳۹۶). شتاب‌دهنده مالی در یک مدل بخش‌های مالی ایران، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، شماره ۸۰.
- عاملی، احمد و رضانی، ملیحه. (۱۳۹۴). پیش‌بینی قیمت سهام با استفاده از شبکه عصبی فازی مبتنی بر الگوریتم ژنتیک، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، شماره ۲۲.
- کشاورز، هادی. (۱۳۹۶). سیاست پولی در یک مدل شتاب‌دهنده مالی با وجود چسبندگی قیمت و دستمزد، فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، سال هفتم، شماره ۵۲.

- Almeida, Heitor, Murillo Campello and Crocker liu. (2016). the Financial Accelerator: Evidence from International Housing Markets, *Journal of Economic Dynamics & Control*, Vol (86), 103-115pp.
- Altunbas, Yener, Caterina Di Tommaso b, John Thornton. (2016). is there a financial accelerator in European banking, *Journal of Finance Research Letters*, Vol (17), 218-221pp.
- Ameli, Ahmad and Ramezani, Maliha. (2015). Stock Price Prediction Using Fuzzy Neural Network Based on Genetic Algorithm with Fuzzy Neural Network, *Economic Modeling Research Quarterly*, No. 22. (In Persian).
- Bagheri, Akbar, Ramezani, Ali and Poursaid, Abbas (2018). Testing the model of the impact of domestic and foreign financing methods on the real total, *Investment Knowledge Research Quarterly*, No. 26, 198-185. (In Persian).
- Baková, Klára.(2018). The Financial Accelerator in Europe after the Financial Crisis, *Uropean Journal of Businiess Science and Thechnology*, Vol4 (2).
- Benedictowa, Andreas and Roger, Hammersland (2020). A financial accelerator in the business sector of a macroeconomic model of a small open economy, *Journal of Economic Systems*, 44(1), 191-215.
- Bernanke, B. S. and Gertler, M., (1989). “Agency Costs, Net Worth, and Business Fluctuations”. *American Economic Review*, 79 (1), 14-31.
- Bernanke, B. S., Gertler, M. and Girlchrist, S., (1999). “The fi nancial accelerator in a Quantitative Business Cycle Framework” in J. B. Taylor, ed. *Handbook of Macroeconomics 1*. Amsterdam: North-Holland, 1341-1393.
- Bolo, Qasem and Arabi, Mehran. (2019). Identifying the Factors Affecting the Comprehensive Risk of State-Owned Banks, *Bi-Quarterly Journal of Government Accounting, Fifth Year*, No. 2, 46-25. (In Persian).
- BRUNO, ĆORIĆ. (2010). the financial accelerator effect: concept, PhD dissertation at Staffordshire University.
- Calabrese, Andrew. (2017). Twin Crises and the Financial Accelerator, A Thesis Submitted to the Department of Economics of Trinity College
- Carlstrom, T. C. and Fuerst, T. S. (1997).“Agency Cost, Net Worth, and Business Fluctuations: A Computable General Equilibrium Analysis”. *American Economic Review*, 83 (5), 893-910.
- Carlstroma, Charles T, TimothyS.Fuerst b, c, n, AlbertoOrtiz d, e, (2014). Matthias Paustian Estimating contractin dexationina Financial AcceleratorModel, *Journal of EconomicDynamics&Control*, Vol(46), 130 -149pp.
- Christensen, Ian, Ali Dib. (2008). the financial accelerator in an estimated New Keynesian model, *Journal of Review of Economic Dynamics*, Vol (11), 155-178pp.
- De Groot, Oliver. (2020). A Financial Accelerator through Coordination Failure, *the Economic Journal*, Vol (27), 197-218pp.
- Delkhah, Jalil, Meshbaki, Asghar, Danaeifard, Hassan and Khodadad Hosseini, Seyed Hamid. (2011). Evaluating the efficiency of state-owned banks, *Journal of Business Management Perspective*, No. 6, 115-93. (In Persian).
- Dmitrieva, Mikhail, JonathanHoddenbaghb. (2017). the financial accelerator and the optimal state-dependent contract, *Journal of Review of Economic Dynamics*, Vol (24), 43-65pp.
- Eskandari, Mahboubeh, Pedram, Mehdi and Bustani, Reza (2018). Assessing the effect of financial friction on macroeconomic variables in Iran, *Quarterly. Journal of Applied Economic Theories*, Fifth Year, No. 1. (In Persian).
- Hammersland, Roger, Cathrine Bolstad Traee. (2014). the financial accelerator and the real economy, *Journal of Economic Modelling*, Vol (36), 517-537pp.
- Hansen, James. (2018). Optimal monetary policy with capital and a financial accelerator, *Journal of Economic Dynamics & Control*, Vol (92), 84-102 pp.
- Hasumia, Roy, Hirokuni Iiboshib, Tatsuyoshi Matsumaec, Daisuke Nakamurad. (2018). Does a financial accelerator improve forecasts during financial crises? , *Journal of Asian Economics*, Vol (91).24-36pp.

- Heidari, Hassan and Ahmad Malabahrami (2017). Financial Accelerator with Financial and Banking Sectors for Iran, *Quarterly Journal of Economic Research and Policy*, Volume 24, Number 80. (In Persian).
- Justiniano, A., Primiceri, G.E., Tambalotti, A., (2018). Investment shocks and business cycles. *J. Monet. Econ.* 57 (2), 132-145.
- Kambera, Gunes, Christoph Thoenissen. (2012). the financial accelerator and monetary policy rules, *Journal of Economics Letters*, Vol (115), 309-313pp.
- Kiyotaki, nohuhiro and John Moore. (1997). Credit cycle, NBER working paper, Vol (103), 695-713pp.
- Kouchaki, Seyed Majid, Janani, Mohammad Hassan, Satayesh, Mohammad Reza and Hemmatfar, Mahmoud (2019). Modeling the Relationship between Productivity, Risk and Capital in the Iranian Banking System, *Investment Knowledge Research Quarterly*, No. 40, 240-227. (In Persian).
- Keshavarz, Hadi (2017). Monetary policy in an accelerating financial model despite price and wage stickiness, *Iranian Journal of Applied Economic Studies*, Year 7, No. 52. (In Persian).
- Kurta, Dior. (2011). The financial accelerator in the housing market via collateral effects, Master thesis for the Master of Philosophy in Economics degree Department of Economics University Oslo.
- Makian, Seyed Nizamuddin and Raisi, Mahin (2018). The Impact of Corporate Governance on Information Asymmetry, *Quarterly Journal of Economic Research*, Fourth Year, No. 4, 22-1. (In Persian).
- Pancrazi, Roberto, Hernán D. Seoaneb, Marija Vukotic. (2016). the price of capital and the financial accelerator, *Journal of Economics Letters*, Vol (149), 79-88pp.
- Rafiei Shamsabadi, Parisa, Haji, Gholam Ali, Fakhr Hosseini, Seyed Fakhreddin and Sargolzaei, Mostafa. (2018). the importance of financial accelerators, *Applied Economic Studies of Iran*, No. 28, 249-215. (In Persian).
- Rostamzadeh, Parviz and Nasirabadi, Shohreh (2015). Iran's Use of Islamic Development Bank Financing in Infrastructure Projects, *Quarterly Journal of Islamic Economics and Banking*, No. 14, 85-59. (In Persian).
- Sadeghi Askari, Samaneh, Soleimani Amiri, Gholamreza and Amini, Mohammadreza (2019). Fifth Year, No. 2, 100-85. (In Persian).
- Salehnejad, Seyed Hassan, Waqfi, Seyed Hesam, Ghasemi, Hassan Ali and Aqel, Zahra. (2014). Bi-Quarterly *Journal of Public Accounting*, First Year, No. 2, 72-65. (In Persian).
- Sehat, Saeed, Dehghanan, Hamed and Jalali, Mohsen. (2016). Identifying and prioritizing the management factors affecting the success of development banks in Iran (Case study: Cooperative Development Bank), *Quarterly Journal of Economic Research and Policy*, No. 80, 240-217. (In Persian).
- Tahvili, Ali, Sahabi, Bahram, Yavari, Kazem and Nader Mehregan (2019). Number one. (In Persian).
- Takahashi, Hiroyuki. (2019). Financial Accelerator with Asset Bubbles, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3438955> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3438955>.
- Talebloo, Reza and Rahmaniani, born (2016). Measuring the level of information asymmetry for selected companies operating in the Tehran Stock Exchange: Probability of conscious exchange, *Quarterly Journal of Economic Modeling Research*, No. 29, 98-73. (In Persian).
- Tvrz Stanislav, Jaromr Tonner, Osvald Vascek. (2015). financial accelerator mechanism in a small open economy: DSGE model of the Czech economy, 30th *International Conference Mathematical Methods in Economics*.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.